

EDITORIAL

Pakusgon an NDFP ngan atuhan an imperyalista nga pan-gegerra han US

Hul-os karayhak naton nga handumon ha maabot nga Abril 24 an ika-53 nga anibersaryo han National Democratic Front of the Philippines (NDFP). Hini nga okasyon, dugang naton nga padig-unon an pagkaurusa ngan determinasyon han NDFP ngan han bug-os nga katawhan Pilipino nga ipasulong an rebolusyunaryo nga pakigbisog agud talwason an nasud tikang ha paghahadi han imperyalismo nga US ngan han lokal nga mga naghahadi nga klase.

Igsalin-urog naton an mga kaudagan han NDFP komo pinakakonsolidado nga alyansa han mga progresibo ngan patriyotiko nga pwersa nga nagpapasulong han demokratiko nga rebolusyon han katawhan. Ha naglabay nga masobra lima kadekada, ginbug-os han NDF an magkalainlain nga demokratiko nga sektor ha 12-kapunto nga programa hini para ha pagpapasulong han nasyunal de-

mokratiko nga rebolusyon.

Samtang nalingi ha kasaysayan han waray hunong nga pakigbisog, kinahanglan mangandam liwat an NDFP ha pagsugbong han sobra nga magbug-at pa nga responsabilidad ha tidaraon, labina ha butnga han natikadako nga hulga han mga imperyalista nga gerra ha katalwasan, kalibrihan ngan pakabuhian han nasud, bunga han natikagrabe nga pan-gegerra

ngan agresyon han imperyalismo nga US, agud angkunon o agawon an mga importante nga rekurso ha magkalainlain nga parte han kalibutan.

Magkasunod nga gin-atake han imperyalismo nga US an Venezuela ngan Iran, syahan ngan ikatulo nga nasud nga mayda pinakadako nga reserba nga lana ha bug-os nga kalibutan. Gamit an iya magbakod nga panmilitar nga pwersa, gintamastamas han US an ngatanan nga pagsurundon ha internasyunal nga balaud. Butaray gihap nga gintarhug han US an Mexico, Colombia, Cuba, Panama, Greenland, hasta an parte han teritoryo han Ukraine.

Tikagrabe an pan-gegerra han US ha tuyo nga igpabilin an pankalibutan nga dominasyon atubangan han estratehiko nga pagluya han iya ekonomiya ngan pankalibutan nga imperyo, ngan paglutaw han magkalainlain nga sentro han negosuhay ngan pampinansya nga sistema nga diri nagamit hin dolyar, ngan mga alyansa ngan panmilitar nga bubligay nga waray ha iya kontrol. Gin-gamit ngan iginwasiwas yana han US an panmilitar nga pwersa hini agud igimponer an hegemoniya ha magkalainlain nga parte han kalibutan, ngan pugngan an paghiluag han poder han mga karibal hini nga imperyalista, labina gud an China.

Mas ginpapakusog han US an kontrol hini ha Pilipinas. Nagdidinagmit an mga kapitalista nga Amerikano nga ubuson ngan angkunon an nasasalin nga mineral nga karikuhan han nasud, ngan an

higluag nga katunaan agud tindugon an ira mga plantasyon, ngan mga proyekto nga "renewable energy" o panturismo. Sikreto nga ginpirmahan diri pala maiha ni Marcos an usa nga kasarabutan ha US (ha tahub han kunuhay Luzon Economic Corridor) nga magsusurender han masobra 1,620 kaektarya ha bug-os nga kontrol han mga kapitalista nga Amerikano.

Dirudiretso nga ginpapahiluag han US an militar nga presensya ha Pilipinas. Nagtitikadamo an naka-istasyon nga tropa nga Amerikano ngan naka-istasyon nga misayl ngan mga higamit pan-gerra ha mga base militar, ngaduha ha mga EDCA site ngan ha mga sikreto nga panmilitar nga pasilidad ha magkalain-lain nga parte han nasud. Kada tuig nagtitikadako an iginhihimo hini nga mga ehersisyo militar ngan *war games*, sugad han Balikatan *exercises* nga nagtikang yana nga bulan nga ginpartisiparan han diri mamenos ha 10,000 nga tropa nga Amerikano.

Gin-gamit han US an Pilipinas, hasta na an South Korea ngan Japan, agud pakusgon an presensya han mga panmilitar nga pwersa hini ha mga kadagatan ha palibot han China. Ha South China Sea, ginhihimo hini an mga "transparency operations" gamit an Armed Forces of the Philippines (AFP) ngan Philippine Coast Guard

agud ayaton ngan sulsulan an China. Plano liwat han US nga itindog an dako nga istakan han lana ha Davao Gulf agud magserbisyo ha iya mga bokis de gerra. Plano liwat hini nga itindog an pabrika han mga higamit militar (bala, *drone*, ngan iba pa) ha Subic ngan ha Aurora. Ngatanan ini kaparte han paggamit han US ha Pilipinas para ha panmilitar nga agresyon, kapareho nga gin-gamit hini an mga base militar hini ha mga nasud nga gulpo, para ha armado nga pag-atake ha Iran.

An kamot han ngatanan nga sundalo nga Amerikano mayda mantas han dugo han yukut-yukot nga Iranian ngan Palestino nga ginpatay ha panmomba han US-Israel, han milyun-milyon nga ginpatay ha mga gerra nga agresyon ha naglabay nga siglo, kaupod an milyon nga Pilipino nga ginpatay han US ha gerra nga pagsakop hini ha Pilipinas. Dako nga insulto ha katawhan Pilipino nga gin-gamit an nasud nga pahuwayan han mga langyaw nga mananakop, istakan han ira mga armas ngan lansaran han mas damo pa nga gerra nga agresyon. An pagdanas han US ha Pilipinas ha pakigribalay hini ha China sukwahi ha hingyap han katawhan Pilipino nga muryaw nga mabuhi kaupod an mga kasapit hini nga nasud. Butaray ini nga pagtamak ha soberaniya han Pilipinas ngan hulga ha iya kalibrihan.

Atubangan hini nga sitwasyon, dako nga ayat ha NDFP nga bug-uson ngan pukawon an katawhan Pilipino nga tumindog kontra ha tikadako nga hulga han pagegerra han US, ngan paggamit hini ha Pilipinas nga lansaran han mga gerra nga agresyon. "Gerra han katawhan ha imperyalista nga gerra" an panawagan agud hasugon an dalan han armado nga rebolusyon agud talwason an nasud ha kuko han imperyalista nga buwitre ngan parupangatake.

Aada ha maupay nga katindog an NDFP nga sugbungon an mga buruhaton hini, labina ha pagkusog ngan pagrayhak ha naglabay nga mga tuig. Dirudiretso nga nahiluag ngan nadigon an mga rebolusyunaryo nga organisasyon tikang han igdeklara han Partido an kagiusan pagtutul-id hadton 2023. Tikadamo an gintutukod nga tsapter han KM, PKM, Armas ngan iba pa nga rebolusyunaryo nga asosasyon. Mayda pira nga nakapag-lansar han ira mga nasyunal nga kongreso ngan miting han mga konseho, samtang dirudiretso nga nakakapagpahiluag ngan nakagkokonsolida.

Nahimo han NDFP an mga kumperensya ngan miting agud ig-urusa an tindog han mga alyado nga organisasyon hini ha magpaso nga isyu han katawhan, ngan agud magsaruay han mga eksperyensya ngan leksyon ha pag-oorganisa ngan pagpapagios ha masa. Tikarayhak an mga aktibidad nga napukaw ha hiluag nga masa sugad han mga dalikyat nga rali, nga napgpapagawas han magkalain-lain nga porma han propaganda, hasta ha gawas han nasud. Tikahiluag an suporta nga ginkakalap para ha hukbo han katawhan samtang tikadamo an naghingyap nga kumadto ha kabaryuhan agud magpartisipar ha armada nga pakig-away.

Padig-unon naton an determinasyon nga pakusgon ngan pahiluag an NDFP ha okasyon han ika-53 nga anibersaryo hini. Labaw naton nga parayhakon an pag-amot ngan pagpartisipar han NDFP ha pagpakusog han panmaihaan nga gerra han katawhan, gerra nga iginpapasulong han bug-os nga katawhan agud makab-ot an nasyunal ngan pankatilingban nga katalwasan. **AB**

 <p>Bolyum LVII Ihap 8 Abril 21, 2026</p> <hr/> <p>Igin-gagawas an Ang Bayan ha lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Winaray ngan Ingles. Nakarawat an Ang Bayan han mga kontribusyon ha porma han mga artikulo ngan balita. Gin-aaghat liwat an mga mambarasa nga magpaabot hin mga suson ngan rekomendasyon ha ikauuswag han aton mantalaan.</p>	<h2 style="text-align: center;">Gin-uunod</h2> <p>Editorial: Pakusgon an NDFP ngan atuhan an imperyalista nga pan-gegerra han US 1 Diin man mayda namatay, mayda bag-o nga maturok 3 Pagpasidungog ha mga martir han Toboso 4 Despotiko nga AMT, retirado nga sundalo, ginsirutan 4 Pag-integreyt ha mga sona nga gerilya 5 Paggamit han US ha pansibilyan nga pasilidad ha PH 6 Paundangon an imperyalista nga gerra han US ha Iran 7 Protesta han katawhan kontra krisis ha lana, gerra 8 Welga ha Kowloon House, ginlansar 8 Mga menor-de-edad, "ginpapasurender" han 19th IB 8 Ha dagmit nga pulong 9 Demolisyon nga kontra kablas ha butnga han krisis 10 Militarisasyon ha BARMM para ha pandambong 11 Mga buwa nga engkwentro, iginbuksas 12 Mga protesta 12</p>
<p>An Ang Bayan igin-gagawas duha kabeses kada bulan han Komite Sentral han Partido Komunista ng Pilipinas</p>	
<p> ang.bayan@cpp.ph cpp_angbayan</p>	

Pagpasidungog ha mga bayani ngan martir han katawhan

Diin man mayda namatay, mayda bag-o nga naturok

Komo pagdakila ha kinabuhi nga iginhalad han mga bayani ngan martir han katawhan Pilipino, an iginbilin nira nga mga armas ngan responsabilidad yana mahugot nga katin han mga bag-o nga turok nga mga kadre, mangaraway, aktibista ngan masa nga napasulong han kawsa para ha nasyunal nga katalwasan ngan demokrasya.

Ginkikilaa han rebolusyanryo nga kagiusan an ira kamabayanihon. Yana nga semana, Abril 17-24, iginlalansar han National Democratic Front of the Philippines (NDFP) an Semana han Paghinumdom ngan Pagpasidungog ha Mga Bayani ngan Martir han Katawhan Pilipino. Ha naglabay nga tuig, pira kanapulo nga kadre han Partido ngan Pula nga mangaraway ngan kumander han BHB an namartir ha pakigbisog ha pasista-terorista nga rehimen Marcos. Mayda pira nga kasama nga namatay ha sakit o namatay ha prisuhan. Tubtub ha ira urhi nga pagginhawa, tangkod hira nga nagseserbe ha katawhan.

Mga susbaran ngan lider ngan kumander

Hi Kasamang Luis Jalandonie (Ka Louie) namatay ha edad nga 90 anyos hadton Hulyo 7, 2025 ha Utrecht, the Netherlands. Diri kan-o man mahingangalimtan an mga amot niya ha pagpapakusog han Partido ngan NDFP ngan ha pagpapasulong han rebolusyunaryo nga armado nga pakig-away. Komo hadto anay pinuno nga negosyador ngan tinaglawas han NDFP, ginkilala hiya komo madig-on nga tagundong han kamurayawan, internasyunalista ngan rebolusyunaryo.

Ginhinumdom liwat an mga amot ni Patricia Corazon Casambre (Ka Alice), 79. Ha sakob han damo nga tuig, naghatag hiya hin mga importante nga kontribusyon ngan namuno ha magkalain-lain nga natad han pakigbisog. Nagpatuman hiya han buruhaton ha pag-oorganisa, ha edukasyon, paghuhubad ngan reproduksyon han mga sinurat ha ilarum han Aklat ng Bayan, ngan binakyang ha buruhaton ha negosasyon pankamurayawan han NDFP.

Mga bayani han katawhan ngan mga nasyunal nga minoriya

Tikang ha tribo nga Butbut han Kalinga, iginhalad ni Victor Daligdig (Ka Changli) an haros 20 katuig han iya kinabuhi ha pagseserbe ha igkasi Igorot ngan masa han Cordillera komo Pula nga mangaraway han BHB-Kalinga (Lejo Cawilan Command). Antes hini, membro ngan organisador hiya han Kabataang Makabayan-Demokratiko nga Alyansa ti Agtutubo iti Kordilyera nga aada ha ilarum han Cordillera People's Democratic Front.

Maupay nga lider han katutubo nga Mangyan-Buhid ngan kumander han BHB ha Mindoro (Lucio de Guzman Command) hi Oma Dag-od (Ka Nixao). Ha kagiusan na hiya nahibaro magsurat, magkwenta ngan magbasa kaupod an iba pa nga Buhid. Usa hiya nga maisugon ngan maungod nga Pula nga kumander nga diri gin-aatrasan an mga buruhaton ha rekoberi, reaktibasyon ngan ekspansyon.

Anak han minoriya nga Dulangan Manobo, ginpanday hi Rosa Kian (Ka Roxanne) ha mga pakigbisog ha kabukiran han Daguma antes umapi ha BHB. Nakigbuligay hiya ha mga Lumad agud palayason an mapanhibang nga mina, pagtotroso ngan mga korporasyon ha enerhiya nga nanlulupot ha ira mga anestral nga tuna. Han magin Pula nga mangaraway, gintimpag niya an duha nga pader han paniniyupi—an patriyarkiya ngan nasyunal nga pananalumpigos.

Ha Visayas, dako nga kawarayan an iginbilin han kamartir nira Roberto Moises Cabales (Ka William) han Panay ngan Reynaldo Erecre (Ka Amek) han Negros Island. Ngaduha hira nangunguna nga mga lider ngan kadre han Partido ngan mga kumander han BHB ha ira mga rehiyon.

Ha Mindanao, diri hingangalimtan han mga kabras ngan trabahador, ngan han mga Lumad, Moro ngan masa nga parag-uma ha kabaryuhan an hinumduman ni Anthony Narvasa (Ka Magaw). Gini-os hiya komo organisador ngan Pula nga mangaraway ha Northern, Southern ngan ha Far South Mindanao, diin nagserbe hiya nga namumuno nga kadre han komite han Partido.

Ha Bicol, nakaukit ha kasingkasing han mga parag-uma ngan paraglukad an ngaran ni Roberto delos Santos (Ka Bogs/Ino) komo ira lider ngan mangaraway. Maiha hiya nga nagserbe ha masa nga Sorsoganon ngan hini nga urhi ha Camarines Norte.

Ha Southern Tagalog, namartir an Pula nga kumander nga hi Jordan Mopon (Ka Sy). Nagserbe nga puno nga kumander hi Mopon han BHB-Rizal (Narciso Antazo Aramil Command) ngan kagawad liwat han BHB ha Southern Tagalog (Melito Glor Command).

Sundan ha paypay 4

Pinakahitaas nga pagpasidungog ha mga martir han Toboso

PINAKAHITAAS NGA PAGPASIDUNGOG an iginhahatag han Partido Komunista ng Pilipinas ha mga martir han katawhan Pilipino nga namatay hadton Abril 19 ha Barangay Salamanca, Toboso, Negros Occidental.

"Samtang nagseselebrar ngan nalilipay an mga naghahadi nga klase, duro nga nasusubo an tinalumpigos nga katawhan ha pagkamatay han mga Pula nga mangaraway nga naghalad han ira ngatanan agud atuhan an mga pasista nga halimaw," pahayag ni Marco Valbuena, puno nga upisyal ha impormasyon han PKP. "Ginpapagawas han mga pasista an mga namatay nga kasama komo mga 'kriminal' ngan 'terorista' agud tahuban an ira waray wantas nga gerra han panmuypoy ngan itago an grabe nga pangabuso kontra ha katawhan."

Ha butnga han disimpormasyon ngan buwa han AFP, maaram an katawhan han Toboso ngan bug-os nga Negros an kadig-unon han mga Pula nga mangaraway ha pakigbisog para ha mga katungod nira nga mga tinalumpigos nga parag-uma. Iginkokonsidera nira an ira mga Pula nga mangaraway komo kalugaringon nga mga anak, nga waray pagkamakaiya nga nagserbe ha ira komo mga doktor, dentista, kabulig ha produksyon ngan magtuturdo.

"Putuson naton an ira mga kabaong han Pula nga bandera han rebolusyon, alsahon an aton mga kamao ngan iguliat an ira kama-bayanihon samtang igindudul-ong naton hira ha ira urhi nga karadtuan," panawagan ni Valbuena. Piho nga damo pa an matatagan inspirasyon han ira mga sakripisyo agud umato ngan ipasulong an rebolusyon para na nasyunal nga katalwasan ngan demokrasya.

Samtang, kinahanglan ibuksas ngan suknaon an nahianguman nga grabe nga militarisasyon han magkasapit nga barangay han Salamanca ngan San Jose. Tungod hini, masobra 600 nga indibidwal an napiritan nga mag-ebakwet ngan temporaryo nga inukoy ha sentro han ebakwasyon. Kinahanglan ipanawagan an pagrespeto ha ira mga katungod.

Despotiko nga AMT ngan retirado nga sundalo, napatay ha operasyon han BHB

IGINPATUMAN HAN BAGONG Hukbong Bayan (BHB)-South Central Negros (Romeo Nanta Command) an rebolusyunaryo nga hustisya ha desisyon nga sirot kamatayon ha despotiko nga agaron maytuna ngan lider han armado nga grupo nga Alsa Masa nga hi Philippine Army 2LT Rodolfo Fajardo (Ret) hadton Abril 12. Gin-ambus han hukbo han katawhan hi Fajardo ha Barangay Payao, Binalbagan, Negros Occidental.

Iginhimo an pagsirot subay ha mando han husgado han katawhan ha erya. Ginsentensyahan hiya nga sala-an han rebolusyunaryo nga korte ha mga kaso han hiluagan nga panlulupot han tuna, damo nga ihap han pagpatay, ngan grabe nga pangabuso ha poder. Diri mamenos ha 14 nga mga parag-uma an ginpatay ngan iginpatay ni Fajardo ha mga serye han masaker, panunog ngan ekstra-hudisyal nga pagpatay. Nagserbe liwat hiya nga kumander han detatsment ha Barangay Cansalungon, Isabele hadton 1985-1986. Sanglit, malipayon nga gintapo han mga pamilya han mga biktima bu Fajardo an pagsirot ha iya.

Samtang hadton Abril 16 han gab-i, naglansar han operasyon haras an BHB-Northern Negros (Roselyn Jean Pelle Command) kontra ha tropa han 79th IB ha Sitio Tub-an, Barangay Marcelo, Calatrava.

Tikang ha paypay 3

Sakripisyo han mga edaran ngan kabatan-unan

Waray edad an kaandaman nga maghalad han kinabuhi para ha masa nga Pilipino. Ha naglabay nga tuig, naghalad han kinabuhi para ha masa an pira nga edaran ngan mga kabatan-unan nga Pula nga mangaraway.

Ha Negros Oriental, naghalad han kinabuhi para ha mga Negrosanon an mag-asawa nga Pula nga mangaraway nga hira Pedro Gemodo, 61, ngan Juliana Arculo Gemodo, 63. Antes umapi ha BHB an mag-asawa nga Gemodo duha kadekada nga membro han asosasyon han parag-uma ha Guihulngan City tubtub 2010. Tungod ha pan-gigipit ngan panarhug han militar ha ira kinabuhi, nagdesisyon hira nga umapi ha BHB.

Ha Kabankalan City ha Negros Occidental, namartir an tulo nga kabatan-unan nga Pula nga mangaraway nga hira Ritchell Verano (Ka Makoy), 26, Milky Sampini (Ka Gorting), 29, ngan Joedil (Ka Junjun), 21. Nagin martir liwat an hadto anay lider-estudyante nga nagin Pula nga mangaraway nga hi Dee Supelanas (Ka Dahlia), nga kaparte han Tapi 7. Halipot man an nahalad nira nga panahon ha pagpasulong han rebolusyon, waray katugbang an mga amot nira ha rebolusyunaryo nga buruhaton ha isla.

Ha Samar, an kababaihan nga kabatan-unan nga hi Jennifer Paclita (Ka Jenny), 18, nagin susbaranan han kadig-on. Komo baton niya ha mga kag-anak nga pirit hiya nga ginpapasurender, makurimot niya hira nga

gin-esplikaran han katukmaan han armado nga pakig-away.

An mga martir han katawhan Pilipino diri mapupuo nga mga bantayog han nasyunal-demokratiko nga rebolusyon. Iginpakita nira an diri mamemenos nga determinasyon nga makigbisog kabakyang han masa nga Pilipino kontra ha imperyalismo, pyudalismo ngan burukrata kapitalismo.

Waray iba nga pinakamaupay nga pagpasidungog ha ira kundi an padayon nga hasugon an hilaba pa ngan makuri nga dalan ngadto ha hul-os nga kadaugan. Amkon an ira rebolusyunaryo nga diwa, padayon nga magpupursige ha pagpapasulong han demokratiko nga rebolusyon han katawhan agud kab-uton an malamrag nga kabuwason. **AB**

Pag-integreyt ha mga sona nga gerilya

Ha butnga han natikagrabe nga korapsyon, krisis ngan pasismo, natikakusog an panawagan nga ipasulong an gerra han katawhan agud tapuson an naghahadi nga dunot nga sistema. Hinungdan ini kun kay ano abridogud an purtahan han Bagong Hukbong Bayan (BHB) ha ngatanan nga karuyag nga magpartisipar ha paghimo han bag-o nga kasaysayan ha nasud.

Komo kaparte han pagselebrar ha ika-57 nga anibersaryo han BHB, gin-interbyu han Ang Bayan an mga kumander ngan kadre han mga yunit ha Luzon agud talakayon an natikadamo nga ihap han mga napakadto ha kabaryuhan, labina an mga kabatan-unan, nga karuyag mag-integreyt ha mga Pula nga mangaraway ngan masa ha mga sona nga gerilya.

Ha pagpartisipar han mga nakig-integreyt ha kolektibo nga pag-sugbong han matag-adlaw nga buruhaton ha hukbo han katawhan, dugang nga nahugot an ira pagsantop ha katukmaan han armado nga pakig-away, ngan mas nadig-on an ira paninindugan nga umapi ha BHB.

Pangangandam han mga yunit

Tubtub mahihimo, gintatalinguha han yunit nga karawton an ngatanan nga karuyag nga mag-integreyt. Komo pangandam, lagidgid nga gin-aadman han yunit an panmilitar nga sitwasyon ngan iginhahaum an mga buruhaton para makunsidera an mga katuyuanan han mga kasama nga nag-iintegreyt. Ha miting han kumand, gintatalakay an proseso han pagsulod han mga mabisita ngan ano an magigin programa nira subay ha iginpasa nga rekomendasyon ngan suhestyon. Gin-aadman liwat kun ano an tawoa ngan klase nga gintikangan han mabisita. Igin-aandam an dugang nga suplay nga ginkikinahanglan sugad han duyan, tent, gamit para ha lawas, pagkaon ngan iba pa.

Ha tanan ngatanan nga pangandam, yawe nga kabakyang han mga kumander ngan mangaraway an masa ngan sanga han Partido ha lokalidad.

An programa nga ginbug-os para ha

mga bisita nakabasar ha kaihaon han panahon nga ira igin-aalutaga, ano an ginlalauman, karuyag mahibaruan ngan ira kabaskugan ngan kaluyahan. Kaparte han programa an mga pag-aram ha pulitiko-militar, pagpapahiar ha martial arts ngan self defense, batakan nga medikal nga pagpapahiar, ngan mga pag-aram ha Partido ngan hukbo. Iginpapasantop han yunit ha mga bisita an poyde magin limitasyon ha ira karuyag nga makab-ot subay ha panmilitar nga sitwasyon.

Prayoridad ha mga mag-iintegreyt nga magin kaparte ha buruhaton masa, buruhaton produksyon, buruhaton pankultura, mga palihan, paghahatag han pag-aram, pagbug-os han grupo ngan iba pa nga buruhaton ha hukbo sugad han buruhaton ha lohistika, medikal, ngan iba pa.

Pangandam han mga mabisita

Gin-aghat an mga mabisita nga pangandaman an poyde nira maeksperyensyahan nga ginerilya nga kinabuhi. Antes pa sumulod ha sona, ginseseguro nga napag-adman an batakan nga mga dokumento ngan regulasyon ha BHB. Labaw ha ngatanan, seguruhon nga bug-os an panindugan, ngan andam an lawas ngan panhunahuna.

"Poyde kamo makaeksperyensya han 'grand experiences,' poyde liwat 'mundane moments,'"

sigon kan Ka Armand, usa ha mga namumuno ha nainterbyu nga mga yunit. Gin-aghat niya an mga nag-iintegreyt nga "samtang aadi, magin aktibo kamo ha matag-adlaw nga kinabuhi han hukbo, imaksimisa an kada oras ngan minuto."

Ginsasagdunan niya an hinoman nga mabisita nga diri maawod nga magpakiana kun mayda karuyag mahibaruan, makigsarusaruyay ha mga kasama ngan magpartisipar ha ngatanan nga buruhaton—teknikal man o pulitikal. Kun mayda butang o buruhaton nga nakukurian, igpasabot dayon ha lider han iskwad o ha iyo tagdumara.

"Ayaw igtratar an kalugaringon komo simple nga bisita, tungod kay integral kamo nga kaparte han hukbo ha kada panahon nga aadi," sagdon ni Ka Arman.

"Magin andam nga posible makaeksperyensya han agway, mga hilaba nga kalakat ngan iba pa, labina nga naglalansar kira han armado nga pakig-away," sering niya. Nagpahinumdom hiya nga kinahanglan hirutan an mga personal nga gamit, ngan seguruhon nga waray importante nga mahibayaan.

"Kun malapayan mo na an mga diri nakahiaran nga pamaagi ha kalugaringon sugad han pag-CR, pagkaturog, kalakat ngan iba pa, magigin masayon na an ngatanan," sering niya.

Labot ha mga gamit nga pansona, kinahanglan ig-andam han mga mag-iintegreyt an ira panginahanglan, sugad han mga medisina kun mayda diri ordinaryo nga mga sakit ngan iba pa.

"Maupay liwat syempre kun mayda dara nga panapuan para ha mga kasama," intremis niya.

Labaw ha ngatanan, importante nga ig-andam an kalugaringon ha pagbaton ha panawagan han demokratiko nga rebolusyon han katawhan nga magdesisyon nga magpultaym ha BHB. **AB**

Paggamit han militar han US ha mga pansibilyan nga pasilidad ha Pilipinas, ura-ura kadelikado

Butaray an imperyalismo nga US ha paggamit ngan pagbutang hini ha kadelikaduhan ha mga pansibilyan nga pasilidad ngan lugar ha mga operasyon hini ha Pilipinas. Kabakyang an niyutiyong Armed Forces of the Philippines (AFP), naghinambog pa an mga upisyal hini nga ginhimo nga "pinakasalahan" nga pag-iistak han higamit militar ha Mindanao ngan pagbabalhin hini ngadto ha Luzon gamit an mga pansibilyan nga barko. Kadungan ini han iginlalansar nga sagunson nga mga *war games* tikang Enero nga mapungkay ha ginsesering nga pinakahiluagan nga Balikatan yana nga Abril.

Hadton Marso 12-15, iginposisyon han US an mga pan-gerra nga sarakyan ha sibilyan nga duongan han Cagayan de Oro City, ngan iginbalhin ini ngadto ha Subic Freeport gamit an mga komsersyal nga barko nga ro-ro. Kakunsabo an 4th ID, sikreto nga iginhimo an gintatawag hini nga "rehearsal" o pagtreyning han madagmit nga pagbabalhin ngan pagsasarang han mga higamit pan-gerra ha bug-os nga kamurupud-an. Tampalo ha nawong han mga Cagayanon nga iginhimo an pagpoposisyon han mga gamit ha duongan nga diri hira maaram kahuman hira magpahayag han ira kabaraka ha presensya han US ha ira syudad.

Gin-gamit naman han US an Cebu South Port ha gintawag hini nga Wartime Repair and Maintenance Exercise o SWARMEX hadton Marso 25. Dabi hini nga *war games* an USS Ashland (LSD-48), usa nga *island-class landing ship*, nga dinuong ha pyer para kunuhay himuon an "wartime repair" o pangayad han mga destroso nga durot han gerra. Gin-

tatan-aw han US nga himuon nga kaparte an Cebu ha iginlalatawag hini nga "unsinkable repair network" han mga bokis de gerra hini ha Asia.

An Cagayan de Oro Port ngan Cebu South Port ngaduha mga pansibilyan nga pasilidad. Sentro ini han komersyo ngan transportasyon han mga produkto ngan biyahero ha Visayas ngan Mindanao. Dako nga destroso ha lokal nga mga ekonomiya kun mahiamong ini ha gerra han US. Gin-gagamit na yana han US komo "EDCA site" an mga erport ha duha nga syudad.

Hini nga Abril, gin-abrihan han US an bidding para ha konstruksyon han oil depot ha Davao Gulf. Hadton Agosto 2025 pa igin-anunsyo an plano nga pagtitindog han oil depot nga kaparte han estratehiko nga pag-iistak han lana para ha mas madagmit nga pagmaniobra han mga pwersa han US han usa nga "high intensity missile environment." Karuyag sidngon, anuman nga oras poyde bumuto an grabe nga armado nga sumpakiy giutan han US ngan mga kasumpaki hini, gamit an

mga misayl ngan iba pa nga armas nga nakatadong ha mga base militar hini ha Asia Pacific.

Ginpili han US an Cagayan de Oro, Cebu ngan Davao tungod ha relatibo nga distansya hini ha weste nga parte han nasud, diin nakaposisyon an dagko nga base militar han Amerikano. Ha pagtantiya mismo han US, mahinungdanon an mga lokasyon tungod kay piho nga syahan nga tatargeton han mga pangontra hini an Subic, Clark ngan iba pa nga base militar hini ha Luzon.

Dispersal han mga higamit pan-gerra

An *war games* han US ha Cagayan de Oro ngan Cebu, sugad liwat an plano nga oil depot ha Davao nakabalayan ha konsepto nga "distributed maritime operations" (DMO). Ilarum hini, igin-sasarang han US an mga gamit, sungo, tropa ngan armas ha mga isla para "hikawan han target" an mga pangontra hini. Katuyuanan hini nga mga "rehearsal" an pagpapahiar ha madagmit nga pagbarubalhin han mga higamit militar (sarakyan, misayl, kanyon ngan iba pa) gamit an mga "host-nation infrastructure" o mga pasilidad han Pilipinas, ngaduha militar ngan sibilyan.

Diri bag-o an paggamit han US han mga sibilyan nga gamit ngan serbisyo ha mga panmilitar nga operasyon hini. Gintatawag nga "21st Century Foraging," aktibo nga nagbibiling an US han pansibilyan nga pasilidad, rekurso ngan serbisyo imbes nga "lumau" ha mga tradisyunal nga linya han panmilitar nga suplay." Ginbugos hini an gintatawag nga "hybrid nga militar-sibilyan" nga linya han suplay.

Ha Pilipinas, mayda na nakalatawag nga sugad nga "hybrid" nga linya han suplay ha Clark Airbase ngan Subic Freeport, hadto mga base militar nga yana ginpapadalagan han mga pansibilyan nga ahensya. Ginpapahiluag ini han US pinaagi han pagtitindog han mga pabrika ngan bodega ha mga

Sundan ha paypay 7

Panawagan nga paundangon an imperyalista nga gerra han US ha Iran, natikahiluag

Natikahiluag an panawagan para ha pagpapaundang ha imperyalista nga gerra han US, kabakyang an Israel, kontra ha Iran ngan iba pa nga parte han kalibutan. Hadton Abril 9, gatus-gatos nga membro han mga nasyunal demokratiko nga organisasyon an nagmartsa tipakadto ha embahada han US agud kundenahon an US ha pangangatake ngan dirudiretso hini nga pananarhug ha katawhan han Iran. Ha luyo han nabug-os nga kasarabutan ha ukoy-bubto, nagpapabilin nga diri istable an rehiyon tungod ha pamimirit han US nga ig surrender han Iran an soberaniya ngan katungod hini ha Strait of Hormuz.

Ginkundenar liwat han mga nagprotesta an pagdanas han rehimen US-Marcos ha katawhan Pilipino ha mga waray kahumanan nga imperyalista nga gerra nga nagresulta han tigda nga paghitaas han presyo han lana, ngan kadungan hini han pagkaon ngan iba pa nga paplitan. Nagkamayda han kapareho nga paggios ha Cagayan Valley nga lugar han mga upisyal nga diri upisyal nga EDCA site.

Hadton Abril 14, igintukod han mga akademiko, magtuturo ngan empleyado han mga unibersidad ha UP Diliman ha Quezon City an Coalition of Academics Against US Aggression, an ira koalision kontra ha gerra nga agresyon han US. Nangangalap na liwat han pirma an mga aada ha sektor han siyensya ngan teknolohiya para ha pagtitindog han kapareho nga alyansa.

Undangon an Balikatan

Nagprotesta ha atubangan han Camp Aguinaldo ha Quezon City an mga nasyunal demokratiko nga grupo hadton Abril 20, syahan nga adlaw han Balikatan, agud paundangon ini ngan iba pa nga *war games* han US ha

Pilipinas. Sering nira, an tikadako nga presensya han militar han US nagdanas ha Pilipinas hini nga mga gerra nga agresyon. Sugadman, ginmamalgastar dinhi an bilyun-bilyon nga kwarta han katawhan, ngaduha han mga Amerikano ngan Pilipino, samtang milyun-milyon an nag-aantos tungod ha pan-gegerra han US ha Iran.

Tikang Enero, diri mamenos ha unom nga *war games* ngan panmilitar nga aktibidad an iginhimo han US ha nasud. Gin-gamit hini an mga sibilyan nga duongan ngan erport ha mga syudad han Cagayan de Oro, Cebu ngan Tacloban. Tulo liwat nga paglalayag, ha tahub han *maritime cooperation*, an iginhimo hini ha South China Sea agud panginlabutan an mga pandagat nga sumpakiay giutan han China ngan mga nasud ha Southeast Asia.

Agud himuon nga normal an ira presensya, naglansar an mga yunit han US han mga sibil-militar nga operasyon ha prubinsya han Quezon ngan Tuguegarao City. Iginlansar liwat hini hadton Abril 6-9 an Salaknib, nga ginpartisiparan han 7,000 nga tropa nga militar. Pinungkay ini nga-

tanan ha Balikatan 2026 nga ginsesering nga "pinakadako" ngan "malupog ha bug-os nga kamurupud-an." Papartisiparan ini han 17,000 nga tropa, diin 10,000 Amerikano ngan an iba tikang ha Pilipinas, Japan, France, Australia, Canada ngan New Zealand. Para ha usa nga aktibidad nga para kunuhay ha "rehiyunal nga seguridad," bisan usa nga nasud ha Southeast Asia waray magpartisipar dinhi.

Kontra Pax Silica

Ginkundenar liwat han mga patriyotiko nga grupo an pagsulod han rehimen Marcos Jr ha Pax Silica, usa nga programa han US diin magigin kaparte an Pilipinas ha pagsusuplay ha militar han US han kritikal nga mga mineral nga importante ha paghimo han mga higamit pan-gerra. Usa ha mga plano han US an pagtitindog han 1,619 kaektarya nga "economic security zone" ha Luzon para ha produksyon han mga elektroniks nga gagamiton ha ira mga misayl, eroplano nga pan-gerra ngan *drone*.

Ini nga sona dudumaraon han US hin diri nagbabayad hin plete hin tubtub 99 katug. Tatagan ini han *diplomatic immunity*, sugad han embahada han US. Karuyag sidngon, diri ini igpapailarum ha mga balaud han Pilipinas ngan lugod an balaud han US an maungbaw ha sakob han sona ha ekonomiya. Sugad han ira mga sundalo, talwas ha balaud ngan sirot han Pilipinas an ira mga tawuhan dinhi, anuman nga krimen an posible nira mahimo. AB

Tikang ha paypay 6

export processing zone ha Aurora ngan Cagayan.

Target han mga pangontra han US

Tuyo nga iginbubutang ha kadelikaduhan han US an Pilipinas ha paggamit hini han mga pansibilyan nga imprastruktura ngan komunidad ha paggamit hini ha mga panmilitar nga katuyuanan. Ginlulubog hini an pagkakaiba han sibilyan ha militar, ngan ginhihimo nga target an mga sibilyan nga kinabuhi komunidad ngan propyedad. Sidngon man hini nga mga "re-

hearsal" la an iginhimo nga mga *war games* ha Cagayan de Oro ngan Cebu, klarado nga gintetesting hini an kapas han mga duongan ngan kadagatan komo pangandam ha ginpapalarab hini nga imperyalista nga gerra ha Asia.

Ha ilarum han internasyunal nga makatawo nga balaud, mahugot nga igindidiri an pagtarget ha mga sibilyan nga propyedad ha panahon han gerra. Kundi kun gin-gamit ini ha panmilitar nga katuyuanan, poyde ini puntirya-hon komo militar nga target. Tungod kay gin-gagamit han militar han US

para magdul-ong han mga tangke, misayl ngan iba pa nga higamit pan-gerra, an mga sibilyan nga *barge* o ro-ro, hasta na ang mga duongan ngan erport poyde targeton han mga pangontra han US ingnkaso bumuto an gerra, ngan magbubutang ha peligro bisan ha mga trabahador nga nagpapadalagan hini. Ginhimo ini mismo han militar han US ha panmomba hini ha mga pansibilyan nga imprastruktura ha Iran ha pagrarason nga nagseserbe ini ha mga panmilitar nga katuyuanan han nasud. AB

Protesta han katawhan kontra krisis ha lana ngan gerra nga agresyon han US

Magkalain-lain nga porma han paggios an iginhimo han mga drayber ngan opereytor han pampubliko nga transportasyon, mga trabahador, kablas ha syudad, kabatan-unan nga estudyante ngan iba pa nga sektor hadton Abril 15-17 kontra ha hitaas ura-ura nga presyo han lana ngan gerra nga agresyon han US ngan Israel ha Iran ngan iba pa nga parte han Middle East. Ha balayan han gintatawag hini nga protesta han katawhan, iginlansar an ukoy-pasada, *walkout*, piket, kalampagan, konsyerto, kampuhan, paghunong ha pagpalawod, ngan *motorcade* ha Metro Manila, ngan iba pa nga syudad ngan prubinsya.

Ha pangunguna han Piston (Pagkakaisa ng mga Samahan ng Tsuper at Operator Nationwide), iginkasa han mga drayber ngan opereytor an protesta ha diri mamenos ha 10 nga sentro ha Metro Manila. Mayda liwat protesta ha Legazpi City ngan upat nga sentro han Cebu City.

Naparalisa han gintig-ob nga ukoy-pasada han Undoc-Piston, KNETCO ngan Bacod-Manibela an mga ruta ha Bacolod City hadton Abril 15. Samtang, naghimo han bulag nga ukoy-pasada an grupo nga Manibela ha Metro Manila ngan iba pa nga syudad hadton Abril 15-17.

Nag-*walkout* ha klase an mga estudyante han University of the Philippines-Diliman hadton Abril 15. Gin-gamit liwat nira an mga konsyerto ha UP Fair hadton Abril 15-18 agud palandawon an panawagan

kontra gerra nga agresyon han US, hitaas nga presyo han lana ngan krisis ha ekonomiya.

Hinunong ha pagpalawod an mga parupangisda han Cavite ngan Navotas City hadton Abril 17 komo parte han mga paggios. Hiton liwat nga adlaw, kinadto ngan nagprotesta an grupo nga Kalikasan ha hedkwarters han Shell ha Bonifacio Global City ha Taguig City agud kundenaron an pagkahakog ha ganansya han kompaniya.

Kaparte liwat han protesta han katawhan an welga han mga trabahador han Kowloon House West ngan kampuhan han mga kablas ha syudad ha DSWD, ngaduha ha Quezon City.

Nakig-usa an mga komyuter ngan tagasuporta ha pagtitindog han mga kusina han katawhan ngan *community pantry* para ha mga drayber

ngan opereytor. Ha pangunguna han PARA-Commuters' Network, nahilansar an inisyatiba ha Metro Manila, mga syudad ha Baguio, Batangas, Cebu, ngan Davao. Hiluagan nga nagpartisipar dinhi an mga estudyante tikang ha mga pampubliko ngan pribado nga eskoylahan ngan unibersidad. Ginkundenar hini an kawaray pulos han rehimen Marcos nga batunon an ungara ngan kagutom han mga kablas. Hadton Abril 18, usa nga *rider* han *motorcycle taxi* an namatay ha Quezon City samtang nakapila agud makakarawat han ura-ura kaguti nga ayuda han rehimen.

Samtang, nagsubmiter han petyson para ha ₱10 nga umento ha pamasaha an Piston hadton Abril 20 ha Land Transportation Franchising and Regulatory Board (LTFRB) agud makadungan an kita han mga drayber atubangan han sobra kamahal nga *diesel*. Hiton liwat nga adlaw, nagprotesta an Bus Employees Association of the Philippines ha LTFRB agud sukton an ahensya. Tikang Abril 21, iginlalansar han mga grupo an bag-o nga serye han protesta han katawhan. AB

Welga han mga trabahador han Kowloon, nagbunga

KAHUMAN HAN UNOM kaadlaw nga welga, naduso han mga trabahador han Kowloon House West Avenue ha Quezon City an kompaniya nga ipatuman an dugang nga suhol ngan ighatag an benepisyong nga maiha na nga dapat iginhatag. Ha negosasyon hadton Abril 20, ginkasarabutan an umento nga ₱20/adlaw ha suhol ngan paghatag han maneydsment han utang hini nga *service charge* nga ₱570,000 ha mga trabahador.

Iginkasa an welga hadton Abril 15 komo baton ha pambabarat han maneydsment ha negosasyon para ha bag-o nga *collective bargaining agreement* (CBA). Hadton Abril 8, binotos an ngatanan nga mga trabahador nga ikasa ini.

Antes an welga, urhi nga gintanyag han kompaniya an ₱13 kada adlaw nga dugang nga suhol kontra ha igin-iinsister han mga trabahador nga ₱25. Ini nga balor kaparte pa han dugang nga suhol nga ginkasarabutan ha ira 2020-2022 CBA. Sumobra-kumulang ₱5.5 kamilyon na an diri nahahatag han kompaniya nga suhol ngan benepisyong.

Nagmadinaugon an welga tungod ha kadig-on han mga trabahador ngan unyon hini nga Glowhrain-KMU-Kowloon House West Chapter, ngan ha kahiluagong han suporta tikang ha igkasi trabahador, estudyante ngan propesyunal ngan mga grupo. Hul-os an pagpasalamat han unyon ha ngatanan nga mga nasuporta ha ira.

Mga menor-de-edad, pwersahay nga "ginpapasurender" han 19th IB

DUHA NGA MENOR-DE-EDAD ha Northern Samar an pauru-utro nga ginkadto han mga sundalo han 19th IB ha ira balay ha Barangay Paco, Las Navas agud pwersahay nga "pasurenderon" hadton Abril 8. An mga batan-on magbugto nga 17 ngan 15 anyos.

Mga anak hira han parag-uma nga hi Edwar Yanay nga maiha na nga target han militar ha kampanya nga pagpapasurender tungod ha akusasyon nga mayda hiya kalabutan ha rebolusyunaryo nga armado nga kagiusan. Pamaagi an pagpapasurender ha ira agud palutawon an ira amay ngan ha dayuday pasurenderon.

Ginpakadto han mga sundalo an magbugto ha hedkwarters han 19th IB ha Barangay Opong, Catubig. Ha kahadlok han magurang nga bugto, linayas hiya ha ira balay ha Barangay Paco ngan hasta yana diri matad-an han mga kaurupdan. Labot ha ira, an iba pa nga membro han pamilya Yanay ginhaharas ngan iginpapailarum liwat han 19th IB ha intimidasyon.

P13-18/bulan

la an naiban ha pakita ha tawo nga pagtanggap han rehimen Marcos ha excise tax ha LPG ngan kerosin; 7.1 kamilyon (51%) la an nagamit han LPG ha pinakakablas nga mga pamilya ha nasud

Ginkuhaan: Ibon Foundation

**24
oras**

ngan diri 11 kaadlaw gin-ubos an **P125 kamilyon nga confidential funds** han upisina han bise presidente, sigon kan Ramil Madriaga, hadto anay opereytor han pamilya Duterte, nga yana testigos ha kaso nga *impeachment* kontra kan Sara Duterte.

₱505

nasyunal nga abereyds nga minimum nga suhol, nga 39.5% la han ₱1,277 nga gintatantiya nga abereyds nga makaburuhi nga suhol hadton Marso.

₱46.5 kabilyon

o ₱1.5 kabilyon kada adlaw an gintatantiya nga **ginhakin nga kita han mga kompaniya han lana** tikang han atakihon han US ngan Israel an Iran hadton Pebrero 28.

₱290/birik

an **kita han usa nga drayber** han mapan-uwat ngan limitado nga *net service contracting* diin ₱40-₱100 kada kilometro la an subsidyo.

Mas maguti pa ini samtang waray rolbak an presyo han petrolyo, ngan namamangpangan pa nga utro nga humaitaas.

Ginkuhaan: Piston

20-30%

han mga trak nga pantransportasyon han pagkaon ngan iba pa nga produkto **an inukoy ha pagbiyahe tungod ha kahitas-on han presyo han petrolyo.** Binagsak an kita han mga drayber tikang ₱1,000-₱1,200 ngadto ha ₱500-₱600 nala.

100%

online learning an gintugutan han CHED Memo No. 117 nga ipatuman ha mga unibersidad ngan kolehiyo agud magin magaan kunuhay an pas-anon han mga estudyante ngan magturutdo; gintawag ini nga *band-aid solution* ngan mapan-uwat tungod kay iginbabalhin la han estado an pinansyal nga pas-anon ha mga estudyante ngan ira mga pamilya.

Ginkuhaan: Rise for Education Davao

75,492

an **gindakop han mga pulis ngan tanod** ilarum han mapan-abuso, urusahan ngan kontra-kablas nga palisiya nga "Safer Cities" han DILG. Kaupod ha mga gindakop hin waray ligal nga basaranan an mga trabahador nga diri nakasul-ot hin *t-shirt*.

Demolisyon nga kontra-kablas ha butnga han krisis ngan paghimakuri

W aray respeto an rehimen US-Marcos ngan mga pribado nga korporasyon ngan negosyo ha pagpapalayas ha mga kablas tikang ha ira mga komunidad hini nga Abril. Ginkakawat an ira mga katungod ha balay, pakabuhian ngan kinabuhi ha butnga han natikagrabbe nga krisis ha ekonomiya dara han imperyalista nga gerra han US ngan Israel ha Iran ngan kawaray pulos han rehimen US-Marcos.

Ha Quezon City, ginruba hadton Abril 9 han National Housing Authority an mga balay ngan istruktura ha NIA Road, Barangay Pinyahan nga nahibilin kahuman han susrunod nga sunog ha komunidad. Pito nga residente an gin-aresto han mga pulis ha butnga han demolisyon. Samtang, masobra 30 kapamilya an ginpalayas ha usa nga demolisyon ha Cambridge ha Barangay E. Rodriguez ha Cubao.

Ha Taguig City, ginbungkag han haros 1,000 nga tawuhan han Monocrete Construction Company ngan 300 tawuhan han Philippine National Police (PNP) ngan SWAT an barikada han mga residente nga kontra ha demolisyon ha Panday Creekside, Barangay Palingon-Tipas hadton Abril 13. Ginamit an mga pulis han tirgas ngan ginlabugan han mga bote an mga residente, samtang nakahulat na nga pumunting an mga isnayper nga pulis ha palibot. Pito nga indibidwal an gin-aresto ha demolisyon.

Pira nga balay na an ginruba ngan gintatantiya nga 300 kapamilya han mga *sharer*, *renter* ngan *tenant* an mapapalayas ha komunidad. Inabot ha 218 nga residente an temporaryo nga nakaukoy ha ligid han kalsada kaupod an 35 nga bata, 14 nga kalagsan, lima nga mayda kapansanan, ngan upat nga burod.

Ha Laguna, madarahug nga ginruba han Bambang Land Corporation ngan mga pulis an masobra 70 nga balay ha Purok 6B, Barangay Bambang, Los Baños hadton Abril 14. Patraydor nga ginhimo an demolisyon ha luyo han dayalogo giutan han mga re-

sidente ngan han kompaniya hiton nga adlaw. Unom kadekada na nga naukoy an mga residente ha Purok 6B ngan hadton 2004 ngan ginkilala han gubyrno an ira katungod ha tuna nga gintitindugan.

Ha Aklan, diri mamenos ha 40 kapamilya an naperwisyo ha pwersahay nga pagkukudal ha komunidad ha Calachuchi Road, Barangay Andagao, Kalibo hadton Abril 15. Ginpalibutan han mga yero an komunidad ngan ginkudal an mga residente, kaupod an kalagsan, mga burod ngan bata. Ginpapalayas an mga residente han tagiya han tuna nga hi Jesus Daroy.

Ha Iloilo City, madarahug nga gintabrog han lokal nga gubyrno an mga nagbabaligya ha ligid han kalsada ngan ha atubangan han pribatisado nga Iloilo Terminal Market nga ginpapadalagan han SM Prime hadton Abril 10 han gab-i. Ginbuhat ini han Local Economic Enterprise Office, han PNP ngan SWAT. Ginkumpiska an ira mga produkto ngan ginkawat an personal nga higamit ngan kwarta han mga nagbabaligya. Ha sinunod nga mga adlaw, nagpadayon an pan-gigipit ngan pagpapalayas ha ira.

Ha Davao City, gintatantiya nga 100 kapamilya an ginpalayas ha demolisyon han lokal nga gubyrno ha komunidad ha Matina Aplaya hadton Abril 14. Nagpaplano nga magsalawad han kaso ha korte an mga residente kontra ha ilegal nga demolisyon.

Samtang, madarahug nga ginbungkag an kampuhan han masobra 2,000 nga kablas ha syudad tikang ha

Quezon City, Caloocan City ngan Bulacan ha nasyunal nga upisina han Department of Social Welfare and Development (DSWD) ha Barangay Batasan Hills, Quezon City tikang Abril 13. Gin-iinsister nira an kompensasyon o bayad-danyos ha mga ginlasurbo han kalamidad tikang pa hadton 2025. Pauru-utro nga ginhadlok ngan gindarahug han mga pulis an mga kablas kaupod an kalagsan ngan kababayin-an.

Sigon ha Katipunan ng mga Samahang Manggagawa (Kasama), aliyado nga organisasyon han National Democratic Front of the Philippines, mas naduduso an mga kablas ngan baga-trabahador nga hasugon an dalan han demokratiko nga rebolusyon han katawhan ha atubangan han natikagrabbe nga panmuyyoy ngan paniniyupi ha ira. Panawagan han grupo nga pakusgon ngan konsolidahon an ira mga batakan nga organisasyon—mga unyon, asosasyon ha mga komunidad, organisasyon ha mga linya han panginabuhi, ngan mga organisasyon han katawhan—ngan an mga rebolusyunaryo nga organisasyon han mga trabahador ngan baga-trabahador.

"Kinahanglan pursigido pa nga pakusgon ngan pahiluagon han aton kagiusan an mga pakigbisog para ha demokratiko nga katungod pinaagi han mga militante nga panmasa nga pakigbisog nga naayat ngan mas pagpapabagsak ha pundasyon mismo han reaksyunaryo nga sistema," sering hini. AB

Militarisasyon ha BARMM, panmuypoy han mga paragdambong

Ginsasabotahe han rehimen Marcos an proseso nga pankamurayawan ha Bangsamoro agud tagan rason an padayon nga pagdeploy han dako nga pwersa han Armed Forces of the Philippines (AFP) agud protehiran an interes han mga parupanlupot han tuna ngan paragdambong han karikuhan han katawhan Moro.

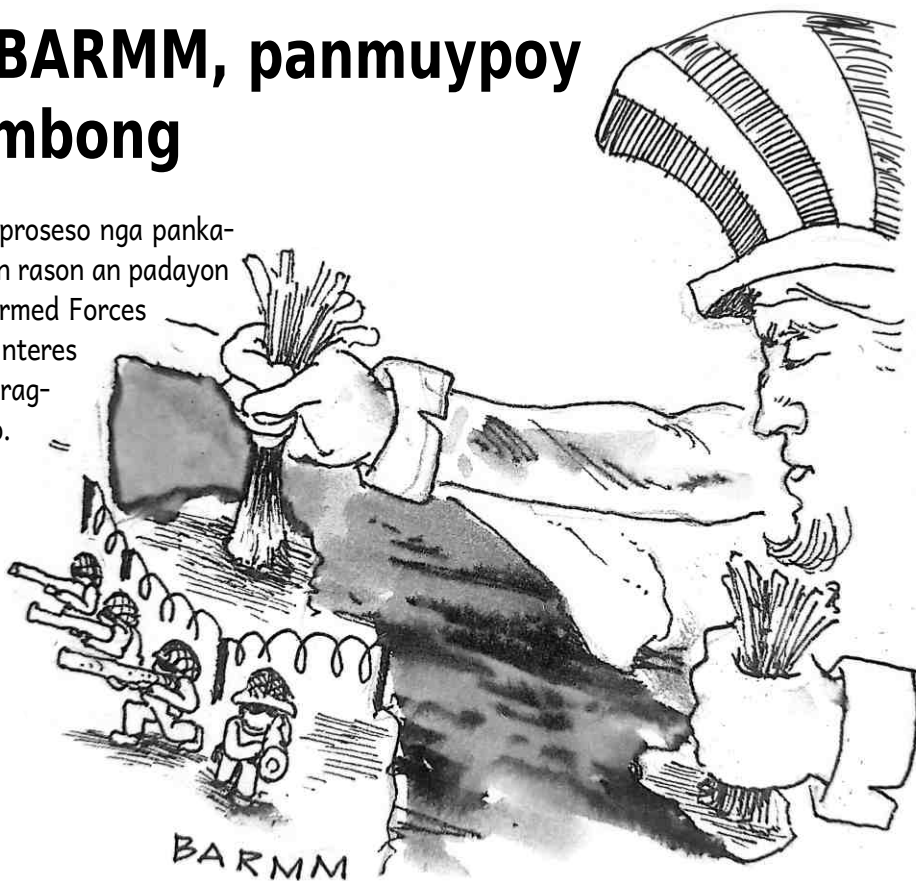
Tikang han pirmahan an Comprehensive Agreement on the Bangsamoro (CAB), dirudiretso an kumbersyon han mga tuna ha mga lugar ha rehiyon nga kunuhay "conflict-ridden" o puno hin sumpakiay. Ha tahub han "pan-ekonomiya nga pag-uswag" ngan "iginbunga nga kamurayawan" han Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao (BARMM), igin-abre an hiluagan nga katunaan ngan kadagatan ha mga lokal ngan langyaw nga plantasyon, pagmimina, pasilidad nga pan-enerhiya ngan iba pa nga mapanhibang nga proyekto.

Gin-gagamit han Gubyerno han Republika han Pilipinas (GRP) an AFP, kabakyang an mga paramilitar ngan pribado nga armado nga grupo, agud hawanon an dalan para ha mga langyaw nga kompaniya ngan ira lokal nga mga kasosyo. Ginkunksabo nira an pira nga rikuhanon nga Moro nga aada yana ha poder.

Gin-gagamit liwat han rehimen Marcos an Southern Philippines Development Authority (SPDA) komo "mekanismo" han "pagbangon ha ekomomiya ngan pagpapauswag ha Bangsamoro." An SPDA usa nga ahensya nga igintukod hadton 1975 ha panahon han diktadura nga Marcos Sr. Katin ini mismo han presidente agud mag-angkon han dagko nga parte han tuna ngan magpalayas ha hin-o man nga naukoy o nag-uuma dinhi. Komo konsolasyon, nagbutang an GRP han mga kaalyado hini nga Moro ha SPDA.

Mga riko nga tuna nga agrikultural

Pinakadako nga proyekto han SPDA an Agro-Industrial Development Program nga kaparte han Wao ngan Amai Manabilang ha Lanao del Sur, nga yana ginsulod han mga Amerikano nga kompaniya. Ginlup-

gop han Asia Pacific Precision Agriculture Group ngan EcoPlanet Bamboo, hasta han Kennemer Foods (para ha Mars Inc.) an 26,000 nga tuna nga pan-agrikultura. Ginsulod liwat han SPDA an Mount Kalatungan Agri Ventures, kasosyo an kompaniya nga Japanese nga Sumifru, para ha usa nga 4,000 kaektarya nga plantasyon han saging nga pan-eksport ha Lanao del Sur. Gamit an mga sundalo, pulis, ngan mga pribado nga armado nga grupo ngan CAFGU, ginpapalayas yana hini nga mga tuna an yukut-yukot nga mga Moro, Lumad ngan setler nga naghuhulad ha lugar.

Hadton Nobyembre 2014, pira kabulan kahuman pirmahan an CAB, "namuhunan" an Unifruitti, usa nga subsidyaryo han Amerikano nga kompaniya nga Chiquita Brands International, han \$120 kamilyon para maglatag han plantasyon han saging nga luggop an hadto Camp Abubakar han MILF ha Maguindanao.

Ha Basilan, ginpahiluag an langyaw nga plantasyon han *oil palm*. Hini nga 2026, igin-anunsyo han Kenram Palmoil Industries, Inc. an plano nga paglalatahan han 12,000 kaektarya nga plantasyon han *oil palm*. An hiluagan nga kumbersyon han tuna nagresulta ha kaupaw han guba ngan panlupot ha mga tuna han mga parag-uma. Hadto pa may-

da mga plantasyon han *oil palm* an Kenram ha Maguindanao ngan South Cotabato.

Surok han enerhiya

Usa ha pinakariko nga parte han BARMM, ngan han bug-os nga Pilipinas, an 288,000 kaektarya nga Liguasan Marsh nga ginsesering nga mayda potensyal nga surok han tubtub 4.8 kabilyon bariles ngan 3.4 trillion cubic feet (TCF) nga natural gas. Ha maiha nga panahon, napreserbar ini nga lugar, kalakip an kalibungan ngan pakabuhian han mga naukoy dinhi, tungod ha armado nga pakig-away han Moro. Ha ilarum han BARMM, igin-abre an dako nga parte hini ha eksplorasyon ha luyo han mga pahimatngon han ka-hibang han ekosistema ngan hiluagan nga pagpapalayas ha mga komunidad. Ginpapangunahan han usa nga Pilipino nga kompaniya an eksplorasyon, kasosyo an NextMetals, usa nga kompaniya nga nakabase ha United Kingdom. Interesado dinhi an dagko nga kompaniya nga Shell ngan Chevron.

Hadton Oktubre 2025, igin-abre ni Ferdinand Marcos ha eksplorasyon para ha *natural gas* an 1.31 kamilyon ektarya nga kadagatan ha *archipelago* han Sulu ngan Tawi-Tawi. Luggop hini an *ancestral waters* han Tausug, Sama, Yakan, ngan iba

Sundan ha paypay 12

Mga buwa nga engkwentro, iginbuksas

GINPAHIMUWA HAN MGA yunit han Bagong Hukbong Bayan (BHB) an iginreport han Armed Forces of the Philippines (AFP) nga mga engkwentro giutan nira ngan han hukbo han katawhan ha naglabay nga mga semana. Ha mga hinimu-himo nga engkwentro, nagmalgastar han pondo an mga sundalo atubangan han grabe nga krisis ha ekonomiya nga gin-aaguman yana han masa nga Pilipino.

Ha Camarines Sur, ginbuksas han BHB-Camarines Sur (Eduardo Olbara Command) nga buwa an balita nga engkwentro ha Barangay Pararao, Balatan hadton Abril 9. An tinuod, 30 kaminitos nga waray wantas nga nagpabuto an mga sundalo ngan ginamit pa han duha nga helikopter.

Ha Negros Occidental, diri engkwentro giutan han 79th IB ngan BHB-Northern Negros (Roselyn Jean Pelle Command) an nahitabo kundi drama nga engkwentro gamit an kalugaringon nga mga yunit han militar hadton Abril 16 ha Barangay Minautok, Calatrava. Ha kalugaringon nga kawaray pulos, usa ha mga sundalo hini an nasamaran ha drama. Kasunod han panhitabo, iginpaling han 79th IB an kangalas hini ha mga residente ha komunidad ngan iginditiner hira hin pira kaoras kaupod an mga menor de edad ngan bata.

Tikang ha paypay 11

pa nga katutubo nga Moro. Gintatantiya nga mamimina dinhi an sumobra-kumulang 10 TCF han natural gas (sugad kadako han Malampaya). Iginhatag ni Marcos an kontrata ha mga kompaniya nga nakabase ha Australia ngan UK, kasosyo an dako nga kumprador burgesyha nga hi Manuel Pangilinan.

Ludlod pa gihapon ha kakurian ngan pananalumpig

Diri an Bangsamoro an nagtatagamtam ha kontrata nga ginsulod ngan susudlon han GRP ngan an pira hini nga kasosyo nga Moro. Ha sakob han hilaba nga panahon, usa an BARMM ha mayda pinkahitaas nga tantos han kakurian (23.5%, doble ha nasyunal nga abereyds). Ha datos han estado, nagpapabilin nga pinakamaluya an BARMM ha literasiya, nutrisyon, edukasyon ngan pankabug-usan nga pagpapauswag han balitang han kinabuhi ha bug-os nga nasud.

Gatus-gatos kayukot nga Moro an waray tuna ngan naatubang pa ha pangangagaw han ira mga umhanan tungod ha pagpapahiluag han mga plantasyon ngan mga proyekto nga "pankauswagan." Kadak-an han iginkokonsidera nga mayda trabaho aada ha agrikultura (60%) diin diri regular ngan himubo an suhol. Bisan ha ginpaguti nga datos han estado, haros katunga han mga pamilya ha rehiyon (48%) an kulang ha pagkaon.

An suhol dinhi aada ha ₱366-₱411/adlaw, pinakamenos ha nasud. Ha pagtantiya han Ibon Foundation, aada ha ₱1,947 an kinahanglan nga suhol para mabuhin hin disente an usa nga 5-katawo nga pamilya ha rehiyon. An pagkakaiba ha minimum ngan makaburuhi nga suhol ₱1,606, pinakadako ha bug-os nga nasud. Urhi nga paghitaas han suhol dinhi an ura-ura kaguti nga ₱50 nga iginhatag hadton Hulyo 2025.

Atubangan hini nga sitwasyon, diri himangrawon an pagdiri han MILF nga igpadayon an pagsurender hini han mga armas. Dirila nagpapabilin nga ludlod ha kakurian an ira katawhan, ginsasabotahe pa han GRP an higayon nga maadministrar nira an ira mga rekurso ngan mapauswag an kinabuhi han mga Moro. AB

Mga parag-uma, nagkampuhan kontra VAT. Naglansar han kampuhan hadton Abril 8-13 an gatus-gatos nga parag-uma, parupangisda, trabahador ha katubuhan ngan iba pa nga sektor tikang ha District 1 han Batangas ha Liwasang Bonifacio ha Manila. Nagprotesta hira ha House of Representatives ha Quezon City ha urhi nga adlaw han kampuhan. Panawagan nira an pagtanggap han *value-added tax* (VAT) ngan *excise tax* ha mga produkto nga petrolyo, paghitaas han suhol, ngan paghimubo han presyo han mga nangunguna nga papliton.

Mga taga-Laguna, nagpiket kontra ha mapanhibang nga sanitary landfill. Nagprotesta an mga residente han Barangay Imok, Calauan, Laguna ha Laguna Provincial Capitol hadton Abril 8 agud tipahan an plano han South Luzon Waste Management Corporation nga magtindog han 84.23 kaektarya nga *sanitary landfill* ha ira komunidad. Igintuman nira an paggios ha adlaw han ispesyal nga sesyon han Sangguniang Panlalawigan diin iginbasura an permit para ha proyekto.

Petisyon kontra pribatisasyon ha Cebu. Gintikangan hadton Abril 11 han magkalainlain nga sektor ngan grupo ha Cebu City ha pangunguna han Carbon-hanong Alyansa an pangangalap han 100,000 nga pirma kontra ha pribatisasyon han Carbon Public Market. Igsusubmitter ha Cebu City Council an petisyon agud idemanda an usa nga lehislatibo nga pitad ngan pagrebyu ha kasarabutan ha pribatisasyon.

Lider-trabahador ha Davao, panawagan nga ilutaw. Nagprotesta an mga progresibo nga grupo ha Davao City hadton Abril 9 agud utro nga ipanawagan an pagpapalutaw ha desaparesido nga lider-trabahador han Southern Mindanao nga hi William Lariosa. Urhi nga nakit-an hi Lariosa ha Barangay Butong, Quezon, Bukidnon hadton Abril 10, 2024 diin ginsikmit hiya han mga elemento han 48th IB.

Pagpapakuri han IRRI, utro nga ginkundennar. Nagprotesta an mga grupo nga parag-uma ngan kabatan-unan ha atubangan han International Rice Research Institute (IRRI) ha Los Baños, Laguna hadton Abril 13 agud kundenaaron an nagpapadayon nga pagpapakuri han institusyon ha mga parag-uma ngan diri makatawo nga paggamit han tuna han unibersidad. Iginselebrar han institusyon an ika-66 katug nga pagkakatukod hini hadton Abril 4.